

Najbliżej centrum, a co za tym idzie, jednym z najbardziej atrakcyjnych domów studenckich jest DS. Żaczek (który składa się ze starego i nowego budynku, połączonych razem). Do wejścia budynku jest dobry podjazd, drzwi są dwuskrzydłowe i dość wąskie, ale jest przy nich dzwonek do wezwania portiera, który otwiera w razie konieczności drugie skrzydło drzwi. Budynek posiada 3 windy, z tego jedna jest dostosowana, pozostałe również nadają się do użytku dla osoby na wózku; problemem przy nich są silnie działające zamykacze drzwi. W Żaczku znajduje się wiele dobrze dostosowanych toalet (na każdym piętrze), jednakże jest tylko jedna prawidłowo dostosowana łazienka z toaletą. Nie ma typowo dostosowanych składów mieszkalnych, ale składy te umożliwiają zakwaterowanie w nich osoby na wózku, w razie konieczności istnieje możliwość przystosowania pokoju pierwotnie dwuosobowego dla jednej osoby na wózku. Kuchnia w nowym budynku jest dostępna, w starym jest problem przy wjeździe, gdyż jest próg. DS. Żaczek ma dobrze dostosowany klub studencki, niestety nie ma dojazdu do stołówki, gdyż są schody. Istnieje możliwość parkowania samochodu (oznakowanego) na podwórzu, pod warunkiem wcześniejszego uzgodnienia z administratorem budynku.

Kolejny od centrum jest DS. Nawojka, która również posiada dobry podjazd. W budynku jest jedna winda, niestety często się psuje; stan ten potrwa jeszcze kilka miesięcy do najbliższego planowanego remontu windy, który to będzie mieć miejsce tej zimy. W budynku jest dostosowana stołówka i klub studencki, nie ma natomiast dojazdu do administracji. Na pierwszym piętrze znajduje się skład dostępny dla osób niepełnosprawnych, łazienka jest dobrze dostosowana (niestety nie ma w niej posadzki antypoślizgowej). Pokoje są stosunkowo niewielkie, ale wystarczające dla manewru wózkiem. Kuchnia jest w korytarzu i jest dostosowana. W DS. Nawojka osoba niepełnosprawna może (po uzgodnieniu z administracją) parkować samochód na podwórzu akademika; w najbliższym czasie przy wejściu do budynku zostaną wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych.

Najlepiej dostosowanym dla osób poruszających się na wózkach jest DS. Bydgoska, blok D. Wjazd do budynku jest dobry, niestety od tyłu, gdyż w ten sposób nie trzeba budować podjazdu. Tylne wejście jest monito-

rowane, a ON mają klucz od drzwi, które w najbliższym czasie zostaną dodatkowo wyposażone w automatyczne otwieranie (na pilota). Są tam w tej chwili dwa bardzo dobrze przygotowane składy mieszkalne. Składy te to dwa pokoje dwuosobowe, z własnymi łazienkami i kuchniami. Tej jesieni mają być w nich wymienione okna aby osoba na wózku mogła swobodnie je otwierać i zamykać z pozycji siedzącej. W składzie zarówno meble kuchenne, jak i meble pokojowe zostały zaprojektowane z myślą o osobach niepełnosprawnych siedzących na wózkach. Łazienki są dostosowane profesjonalnie. Trudno jest osiągnąć ideał, tym składom niewiele brakuje do niego. Co do parkowania samochodu, DS. Bydgoska nie posiada własnych parkingów, jednakże ON może parkować samochód z tyłu budynku, częściowo na chodniku, gdzie teren jest monitorowany i dobrze oświetlony, lub z przodu budynku – również częściowo na chodniku.

Plany na przyszłość:

Przy kolejnym remoncie w DS. Żaczek, który odbędzie się w przeciągu 2-3 lat planujemy we współpracy z Fundacją „Bratniak”, która zarządza akademikami, dostosować kolejne składy w tym akademiku. W najbliższych latach, tj. do 3 lat powstanie też nowy dom studencki na III kampusie UJ, na Ruczaju; budynek ten będzie budowany od podstaw i zgodnie z normami budowlanymi, które przewidują dostosowanie go dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Prawdopodobnie będzie to najlepiej dostosowany budynek, gdyż pozostałe budynki domów studenckich są już obiektami zabytkowymi, doraźnie dostosowywanymi dla potrzeb ON.

Osoby niepełnosprawne ruchowo, poruszające się o kulach są kwaterowane do pokoi o lepszym standardzie (jeśli zgłoszą taką potrzebę). W razie potrzeby w łazienkach są montowane uchwyty oraz zaopatruje się łazienki w odpowiednie siedziska pod prysznic. ON, które ubiegały się o miejsce w domach studenckich dostały skierowanie do nich bez względu na wysokość dochodów.

Obecnie rozpatrywany jest pomysł stworzenia „puli mieszkaniowej” dla studentów niepełnosprawnych; miejsca w domach studenckich byłyby przyznawane przy ścisłej współpracy z Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych UJ.

Redakcja

Biura ds. Osób Niepełnosprawnych

Głównym celem każdej uczelni jest kształcenie na najwyższym poziomie. Niekiedy jednak studenci wymagają szczególnych warunków studiowania. Co wtedy? Gdzie się wrócić i czego oczekiwać? Oto, co może-

cie znaleźć w Biurach ds. Osób Niepełnosprawnych na swoich uczelniach.

Celem biura jest posiadanie oferty dla studentów z różnymi potrzebami (dysfunkcjami). Istnieje możliwość

korzystania z pracowni tyfłoinformatyki w AGH i UJ, gdzie wykonuje się materiały dydaktyczne w formie alternatywnej (np. w alfabecie brajla, grafiki wypukłej lub w postaci elektronicznej). Podejście większości uczelni do ON jest kompleksowe, przede wszystkim uwzględnia potrzeby konkretnego studenta, zaś pozostałe uczelnie dążą do tego. Metody i formy kształcenia są dobierane elastycznie w zależności od indywidualnych predyspozycji. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wsparcie biura w sprawie ubiegania się o: zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, indywidualnych warunków korzystania z biblioteki, zezwolenia na wjazd i parkowanie na terenie uczelni. W większości przypadków Władze Uczelni wprowadziły stosowne zapisy dotyczące studentów niepełnosprawnych w regulaminie studiów i innych dokumentach (np. możliwość korzystania z pomocy asystenta, możliwość robienia notatek w formie alternatywnej). Biura zazwyczaj opiniują i nadzorują projekty oraz realizację remontów oraz nowych inwestycji pod kątem dostępności dla ON. Studenci mogą liczyć na indywidualne podejście wynikające z Biura ds. Osób Niepełnosprawnych 25 z rodzaju potrzeb i predyspozycji danej osoby, umożliwiające znalezienie optymalnego rozwiązania każdej sytuacji związanej z procesem kształcenia. Wrazie potrzeby studenci niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc psychologiczną i psychiatryczną.

W listopadzie 2007 roku AGH, PK i UEK podpisały porozumienie o współpracy Uczelni na rzecz osób niepełnosprawnych. Jest to prekursorska inicjatywa mająca na celu organizowanie wspólnych przedsięwzięć na rzecz studentów tych Uczelni. Istotnym faktem jest to, że ma ono formułę otwartą. Aktualnie chęć przyłączenia się wyrażają kolejne Uczelnie: AP, PAT, a UJ rozważa możliwość przystąpienia do porozumienia.

Oto, co jeszcze możecie znaleźć na swoich uczelniach:

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

Akademia Górniczo-Hutnicza rozpoczęła intensywne działania na rzecz studentów niepełnosprawnych w roku akademickim 2000/2001, jako pierwsza uczelnia techniczna w Polsce.

W AGH studiuje obecnie znacząca liczba (ok. 400) studentów niepełnosprawnych. Uczelnia jest przyjazna ON i otwarta na problemy, z którymi się borykają. Biuro dba, by sale dydaktyczne wyposażane były w pętle induktofoniczne i nadajniki radiowe, a osoby niedosłyszące mogły wypożyczać indywidualne systemy wspomagające słyszenie FM, które poprzez współpracę z aparatami słuchowymi wspomagają słyszenie podczas zajęć. Studentom niesłyszącym pomaga na

zajęciach tłumacz języka migowego. Do tej grupy studentów skierowany jest też specjalny lektorat języka angielskiego z wykorzystaniem tablicy interaktywnej. Studenci nie(do)słyszący mogą bezpłatnie korzystać z kserografu np. w celu robienia kopii notatek z zajęć. W celu ułatwienia kontaktu i włączenia osób niesłyszących w środowisko akademickie organizowane są kursy języka migowego. W Bibliotece można korzystać ze zbiorów w alternatywnej formie, a w czytelni z powiększalnika tekstu, natomiast studenci niesłyszący mogą liczyć na pomoc pracownika znającego język migowy. Obecnie przygotowywana jest koncepcja utworzenia biblioteki cyfrowej dla osób nie(do)widzących. Studentom słabowidzącym wypożyczane będą przenośne powiększalniki tekstu, umożliwiające także czytanie tekstu z tablicy. Wdrażany jest program czytający i powiększający tekst umożliwiający korzystanie na dowolnym komputerze w AGH. Studenci nie(do)widzący mogą wypożyczać także dyktafony oraz mają możliwość korzystania bezpłatnie z kserografu, w tym także z druku powiększonego.

Studenci niepełnosprawni mają możliwość udziału w zajęciach sportowych np. ćwiczeniach na siłowni lub basenie. Funkcjonuje ponadto grupa rehabilitacyjna. Na szczególną uwagę zasługuje jedyna w Polsce akademicka sekcja koszykówki na wózkach, otwarta również dla studentów innych uczelni, a także zajęcia z szermierki na wózkach.

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych również wspiera inicjatywy Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych – pierwszej tego typu organizacji w Polsce. Studenci mogą tam uzyskać pomoc, a także potrzebne wsparcie w rozwiązaniu rozmaitych problemów. Organizowane są wspólnie imprezy i spotkania integracyjne, obozy adaptacyjno-rehabilitacyjne, a także sportowe.

Kandydaci od początku mogą liczyć na wsparcie i indywidualną realizację ich specjalnych potrzeb. W informatorze, a także w podaniu o przyjęcie na studia jest informacja dla kandydatów niepełnosprawnych wraz z kontaktami telefonicznymi i mailowymi do Biura ds. ON. Uczelniana i Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne w razie zaistniałej potrzeby współpracują z Biurem ds. ON.

Biuro ds. ON i ZSN informacje rozsyła w postaci elektronicznej poprzez e-maile oraz zamieszcza na stronie internetowej. Studentom zgłaszającym taką potrzebę Dziekanaty przekazują informacje i dokumenty poprzez e-mail (np. plan zajęć). Większość prowadzących zajęcia również udostępnia materiały dydaktyczne w postaci elektronicznej. W AGH działa również Uczelniana Platforma e-Learningowa.

Biuro ds. ON służy swoją pomocą, udziela porad prawnych w kwestiach związanych z niepełnosprawnością, udziela również informacji nt. możliwości otrzy-

mania pomocy materialnej, nie tylko ze strony Uczelni (np. programy PFRON, MOPS, PCPR). Ponad to studenci mogą liczyć na pomoc w nauce dzięki koleżeńskiej pomocy ZSN oraz współpracy z wolontariuszami i Fundacją Studentów i Absolwentów AGH „Academica”. Fundacja poprzez Referat ds. ON, w którym zatrudniane są osoby niepełnosprawne, wspiera działania ZSN i Biura ds. ON AGH. Fundacja ponad to wspiera nas organizacyjnie i finansowo, a także pozyskuje fundusze na naszą działalność z PFRON, MOPS i UMK.

Z roku na rok oferta wsparcia studentów niepełnosprawnych zwiększa się, a działania uczelni stają się bardziej profesjonalne. W tym celu Biuro ds. ON AGH wzmacnia się lokalowo i kadrowo, planowane są nowe działania np.: prowadzenie rehabilitacji na terenie AGH, sformalizowanie pomocy asystentów ON.

Akademia Pedagogiczna w Krakowie

Od pięciu lat na Akademii Pedagogicznej działa Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Służy wsparciem i radą wszystkim osobom, które potrzebują pomocy. U niego studenci niepełnosprawni mogą uzyskać następującą pomoc: poradę w zakresie oceny możliwości studiowania na wybranym kierunku; informacje o formach pomocy ze strony uczelni; informacje o możliwości zdawania egzaminów w alternatywnej formie; pomoc w kontaktach pomiędzy władzami i administracją uczelni. Już od przyszłego roku kalendarzowego na Akademii Pedagogicznej rozpocznie działalność Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Dzięki funduszom unijnym od przyszłego semestru niesłyszący studenci będą mogli uczestniczyć w lektoracie języka angielskiego.

Papieska Akademia Teologiczna

Oferta Pełnomocnika Rektora PAT ds. Osób Niepełnosprawnych jest również szeroka, można tam uzyskać informacje dotyczące wszelkich ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów w funkcjonowaniu na uczelni związanych z niepełnosprawnością (zmiana formy egzaminu, dodatkowe konsultacje, inne sprawy na indywidualny wniosek Studenta). Ponadto biuro oferuje różnego typu kursy i szkolenia wspierające studentów niepełnosprawnych w codziennym funkcjonowaniu na uczelni, a także w perspektywie ułatwiających wejście na rynek pracy (np. dokumenty aplikacyjne, autoprezentacja, zakładanie własnej firmy, sposoby poszukiwania pracy itp.).

Politechnika Krakowska

Od ok. 6 lat na uczelni działa Pełnomocnik Rektora ds. ON, a w 2005 roku powstało Zrzeszenie Studentów Nie-

pełnosprawnych, i to właśnie konsekwentne działania osób związanych ze środowiskiem osób niepełnosprawnych na uczelni doprowadziły do powstania w kwietniu 2008 roku Biura ds. Studentów Niepełnosprawnych.

Ogólne działania prowadzone przez Biuro ds. SN to: udzielanie adekwatnej do potrzeb pomocy studentom niepełnosprawnym, współpraca z jednostkami PK w dostosowaniu uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych, promocja uczelni wśród młodzieży niepełnosprawnej, współpraca dotycząca spraw osób niepełnosprawnych z instytucjami zewnętrznymi. Wprowadzane są również rozwiązania systemowe, służące wszystkim studentom. Studenci mogą nieodpłatnie korzystać z kserografu znajdującego się w Biurze ds. SN, w celu wykonywania kopii notatek i innych materiałów dydaktycznych.

Studenci niewidomi i słabo widzący mogą wnioskować o wypożyczenie specjalistycznego sprzętu wspomagającego widzenie, ułatwiającego i niekiedy umożliwiającego robienie notatek z zajęć (np. powiększalniki tekstu, monookulary, lupy, dyktafony oraz inne wynikające z potrzeb danego studenta).

Biuro ds. SN planuje i koordynuje te i inne działania na uczelni, mające na celu stworzenie uczelni w pełni przyjaznej i dostępnej osobom niepełnosprawnym.

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Biuro ds. ON UEK powstało w październiku 2008 roku i kontynuuje działalność na rzecz studentów niepełnosprawnych zapoczątkowaną w 2002r. przez Pełnomocnika ds. ON UEK - prof. UEK, dr hab. Janinę Filek. Biuro ds. ON UEK ściśle współpracuje z Fundacją Uniwersytetu Ekonomicznego (która wspiera pisanie wniosków o granty na rzecz studentów niepełnosprawnych), z jednostkami uczelni takimi jak: Dział Nauczania, Dział Spraw Bytowych, Studium Języków Obcych czy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu. Biuro udziela wszelkiej pomocy studentom niepełnosprawnym w sprawach związanych z kształceniem, jak również wspiera integrację w środowisku akademickim. Wraz z ZSN UEK Biuro podejmuje działania mające na celu likwidowanie barier architektonicznych na Kampusie UEK, organizuje szereg wydarzeń, takich jak coroczne wystawy, Dzień Integracji, czy happeningi, aby zwiększać świadomość pracowników uczelni i studentów pełnosprawnych, zmieniać ich stosunek do osób niepełnosprawnych oraz łamać stereotypy. Biuro sukcesywnie zakupuje specjalistyczny sprzęt wspomagający osoby niedowidzące czy niepełnosprawne ruchowo, organizuje szereg kursów i szkoleń takich jak kurs księgowości, języka angielskiego, migowego czy komunikacji interpersonalnej, które podnoszą kwalifikacje osób niepełnosprawnych i wyrównują ich szanse na rynku pracy. Od marca 2008 roku Biuro za-

trudnia psychologa, który udziela wsparcia studentom w trudnych dla nich sytuacjach. Ułatwia także dbanie o fizyczną sprawność osób niepełnosprawnych proponując im zajęcia na siłowni czy basenie.

Uniwersytet Jagielloński

Działalność Biura ds. Osób Niepełnosprawnych na Uniwersytecie Jagiellońskim rozpoczęła się w 1999 roku i był to drugi polski Uniwersytet oferujący wsparcie edukacyjne studentom niepełnosprawnym. Obecnie UJ w pełni wdrożył europejskie standardy w tym obszarze. Nadrzędnym zadaniem tej jednostki jest wspieranie możliwie szerokiego dostępu do głównego nurtu edukacji zgodnie z zasadą równych praw i obowiązków dla wszystkich studentów.

W minionym roku akademickim udało się znacznie poszerzyć działalność biura. Pracujący ze studentami, kandydatami i absolwentami konsultanci są wyspecjalizowani w obszarach poszczególnych niepełnosprawności. Zostały rozszerzone specjalistyczne oferty odpowiadające na potrzeby osób z niepełnosprawnościami wzrokowymi, słuchowymi i ruchowymi. Z dużym zainteresowaniem spotyka się stworzony w tym roku zespół propozycji dla studentów z problemami psychicznymi i neurologicznymi. Pracujemy także nad rozwinieniem szeregu ofert

skierowanych do osób z dysleksją oraz innymi trudnościami w uczeniu się.

W obrębie nowej siedziby przy ul. Retoryka mieści się pracownia tyfloinformatyczna oraz sala multimedialna, w której odbywają się lektoraty dla osób z niepełnosprawnościami słuchowymi i wzrokowymi. Zakupiony został nowoczesny sprzęt i oprogramowanie specjalistyczne, odpowiadające europejskim standardom wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Każdy student może zasięgnąć porady w tym zakresie u pracujących w Biurze specjalistów. Istniejące zaplecze jest stale poszerzane o najnowsze rozwiązania technologiczne.

Uniwersytet Jagielloński przywiązuje dużą wagę do współpracy międzynarodowej. W styczniu 2008 roku podpisał z Uniwersytetem w Aarhus w Danii umowę o ścisłej współpracy dotyczącej systematycznego zwiększania dostępności programów nauczania w obu uczelniach do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W trakcie realizacji jest międzynarodowy Projekt DARE. Głównym zadaniem tej inicjatywy jest stworzenie i przeprowadzenie w 2009 roku szkoleń dla kadry akademickiej oraz administracji w zakresie zwiększania świadomości oraz kompetencji związanych z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych na wyższej uczelni.

Redakcja

Konferencja „Pełnosprawny Student”

W listopadzie 2007 roku Fundacja Instytutu Rozwoju Regionalnego zorganizowała ogólnopolską konferencję pod hasłem PEŁNOSPRAWNY STUDENT, skierowaną do przedstawicieli Uczelni wyższych.

Konferencja zgromadziła 250 przedstawicieli przeszło 150 Uczelni. Zostały im zaprezentowane najbardziej kluczowe zagadnienia, związane z obecnością osób niepełnosprawnych w środowisku akademickim. Prawo do nauki osób niepełnosprawnych i obowiązki Uczelni w tym zakresie oraz organizacja systemu wsparcia szczególnie zainteresowały uczestników, podobnie jak interpretacja zapisów prawa autorskiego w kontekście nauki niepełnosprawnych studentów i wykorzystywanych przez nich materiałów dydaktycznych.

Podczas konferencji zaprezentowano główne zasady dostosowania lektoratów i metodologii nauczania języka obcego osób niewidomych oraz adaptacji stanowiska komputerowego. Żywe emocje wzbudziła prezentacja dotycząca dostępności informacji i adaptacji materiałów dydaktycznych, stanowiących nierozwalny element procesu kształcenia. Przedstawiono ponadto dobre praktyki z zakresu tyfłodydaktyki na przykładzie krakowskiej platformy wyższych Uczelni, w szczególności do osób bezpośrednio zainteresowa-

nych kwestią włączania osób niepełnosprawnych do procesu kształcenia na poziomie wyższym.

Szczegółowo omówiono zagadnienia warunkujące dostęp studentów z różnymi rodzajami dysfunkcji do Uczelni, zgodnie z ich wyborem i osobistym potencjałem. Przedstawiciel Państwowej Komisji Akredytacyjnej, prof. dr hab. Andrzej Mania oraz Specjalista ds. Szkolnictwa Wyższego FIRR, dr hab. Halina Waszkielewicz szczegółowo omówili kwestie związane z uwzględnieniem poziomu dostępności Uczelni w ocenie PKA oraz konsekwencje zmian w tym obszarze.

Konferencji towarzyszyła prezentacja stanowiska komputerowego przystosowanego do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących oraz prezentacja sprzętu i materiałów dydaktycznych do nauczania języków obcych.

Najważniejszą, według opinii uczestników, okazała się możliwość spotkania przedstawicieli Uczelni i stworzenie forum wymiany doświadczeń oraz rozwiązań, znacznie różniących się w przypadku różnych jednostek. Sukces konferencji skłonił organizatorów do jej powtórzenia. Druga edycja odbędzie się w dniach 26-27 listopada, z której relacja przedstawiona będzie w kolejnym numerze Semestralnika.

Anna Żebrak